

Vzdržuje se ta umetna rezidenca za drag denar davkoplačevalcev, ne da bi se moglo vkljub vsem žrtvam razviti v mestu pravo življenje in produktivno delo. V interesu Črne gore same bi bilo želeli, da dvor in vlada predlog sprejmeta ter da se prenese rezidenca iz mrtvega Cetinja v drugo mesto, ki so mu že od narave dani pogoji gospodarskega razvoja.

* **Nemčija.** Razpust državnega zbora je ves narod silno razburil. Vse stranke se gibljejo in pripravljajo za bodoče volitve. Vse čuti, da se je začel boj proti absolutizmu, boj proti dvorski kamarili, ki je dosedaj neomejeno vladala v državi. Čeprav se je navidezno držala konstitucionalnih oblik.

* **Francija.** Boj med cerkvijo in državo se je pričel. Cerkev stoji neupogljivo na svojem stališču ter se odločno brani priznati novi zakon. Vlada s svoje strani zahteva, da se mora vsak francoski državljani pokoriti v državi veljavnim zakonom. Ker je konkordat s papežem odpovedan, je vlada poslala poslanca papeževnega dvora čez mejo, vzela palačo nuncjature v svojo oskrbo in uradno konfiscirala vse listine, ki so bile tam zbrane. Klerikali so mislili, da bodo po 11. decembru nastale večje zmešnjave v deželi, to se pa ni zgodilo, ker je verski indiferentizem prevelik. Mislili so tudi, da bode nastala zaradi ločitve cerkve in države na Francoskem nova narodna cerkev, ki se bode popolnoma ločila od Rima. Tudi to se bo pač težko uresničilo. Večina škofov je že zapustila svoje palače, o katerih je državno oblastvo sestavilo inventar ter vse prevzelo v svojo oskrbo. Vatikan stoji trdno na svojem prepričanju, da se katoliška cerkev ne sme za nobeno ceno ukloniti zakonski naredbi, ki zahteva, naj se shodi vernikov v cerkvah smatrajo kot politični shodi. Vatikan trdi, da božja služba ni shod, ampak božja služba, ki se je mora vsak katoličan udeležiti. Tudi naredbi, da bi morala cerkev državnim oblastim naznaniti ime vsakoga, kogar hoče imenovati župnikom, se papež odločno upira, zato ni upanja, da bi se razpor med Rimom in republikansko vlado francosko kmalo ublažil.

* **Anglija.** Vojni minister je izdelal načrt o organizaciji narodne vojske, ki naj bi stopila na mesto sedanje vojske, obstoječe iz najetih, plačanih vojakov. Po teh načrtih bi trajala redna vojaška služba dve leti. Rekrutirala bi se po večini iz narodne vojske prostovoljcev.

Vestnik.

Smrtna kosa. V Studenicah tik Maribora je umrl dne 13. t. m. upokojeni učitelj Franc Snuderl. Bolehal je več let. Bil je navdušen za svoj rod, odkritega značaja, zaradi česa se mu je marsikaj podstavljalo od gotove nasprotne strani pod noge. Držal se je dobro, posebno sedaj v Studenicah, kjer je dokaj storil za probujo Slovencev. Dne 15. t. m. je bil tam jako slovesno pokopan. — Spavaj mirno!

Zaradi bolezni je dobil do 1. aprila dopust tovariš Iv. Malnarič, nadučitelj pri Sv. Križu na Dolenjskem.

V krajni šolski svet v Trnovem pri Ilirski Bistrici so bili izvoljeni 18. t. m. naslednji napredni možje: Ivan Urbančič mesar, Ivan Valenčič št. 11, oba iz Trnovega, dalje Anton Tomšič, župan, in Anton Znidaršič, tvorničar, oba iz Ilirske Bistrice, Aleksander Špelar iz Kosez, za namestnika Rudolf Valenčič in Albert Domladiš.

„Dogodbica brez — morale“. Prejeli smo in priobčujemo: Slavno uredništvo! „Učiteljski Tovariš“ z dne 21. grudnia t. l. je priobčil članek „Dogodbica brez — morale“. V tem članku je polno neresnic in je brez dvoma inšpiriran, da bi se netilo sovraštvo proti moji osebi. Dopisnik, ki se skriva pod agido „Lux“, je bil v marsičem napačno poučen, zakaj mene pri obravnavi zaradi razširjanja šole, ki se je vršila pred šolskim poslopljem, niti bilo ni, ker sem imel pouk. Tudi ni vse ljudstvo proti razširjitvi šole, ampak le nekateri, ki so res nekoliko ropotali proti moji osebi, kakor sem čul pozneje, največ pa to iz osebnega sovraštva do mene. O kakem nemiru po obravnavi pa nisem slišal. — Naj se tudi potrdi, da nisem jaz pisec omenjenega članka.*)

Franc Ks. Trošt, nadučitelj.

*) To potrjujemo!

Uredništvo.

Gregorčičeve ulice v Ljubljani. Ljubljanski občinski svet je prekrstil podaljšane Hilserjeve ulice v Gregorčičeve ulice.

Gregorčičeva knjižnica v Trstu. Trgovsko izobraževalno društvo v Trstu ustanovi ljudsko knjižnico pod imenom Simon Gregorčičeva knjižnica.

Ljudsko imetje. „Slovenska Zadruga“ piše: Te dni čitamo v nemških listih, da so angleški in za njimi nemški statistiki dognali, kako bogati so ljudje v nekaterih omikanih državah. Dognali so, da so baje Angleži najbogatejši; zakaj na Angleškem pride baje na enega človeka 6000 mark imetka, na Francoskem 5000 mark, v Zedinjenih državah v Ameriki 4700 mark, na Nemškem 3100 mark, v Italiji 2100 mark, v Avstriji tudi 2100 mark, na Ruskem pa le 1200 mark. Koliko je ta statistika vredna, o tem je težko soditi. Vendar si upamo soditi, da so morebiti glede Avstrije pravo zadeli. Če verjamemo tej statistiki, bi prišlo torej v naši državi na vsakega prebivalca imetja okroglo 2000 kron. Temu številu pritrudi pisec teh vrstic iz sledečih razlogov: On biva v okraju na Slovenskem, ki se utegne glede imetja med srednje v deželi in v Avstriji sploh prištevati, skoro 30 let in premissljuje že skoro 25 let premoženjske razmere prebivalstva tega okraja, primerjaje jih s premoženjskimi razmerami v nekaterih najboljših in zopet v nekaterih najslabših okrajih na Slovenskem. Ta sodnijski okraj (krški) ima okroglo petnajst tisoč ljudi. Bogatinov nima veliko, graščakov malo in drugih veleposestnikov ni skoro nič. Pisec pozna premoženjske razmere od kakih dvatisočsedemsto do tritisoč posestnikov in dosti več posestnikov v okraju ne bo. Ako jih je 3000, pride že na vsake 4 ljudi en posestnik. Od teh 3000 posestnikov premore menda le eden okroglo 2 milijona gld., 1 znabiti pol milijona 3 znabiti po 200.000 gld., 3 po 100.000 gld., 4 po 50.000 gld., 8 po 40.000 gld., 20 po 20.000 gld., 30 po 10.000 gld., 50 po 8.000 gld., 60 po 7.000 gld., 70 po 6.000 gld., 80 po 5.000 gld., 90 po 4.000 gld., 100 po 3.000 gld., 120 po 2.000 gld., 150 po 1000 gld., 200 po 900 gld., 300 po 800 gld., 400 po 700 gld., 500 po 600 gld., 600 po 400 gld. itd. (Vrednost imetja se pa vedno izpreminja; dandanes raste.) Čisto imetje pa ne bo znašalo od vseh teh ljudi čez 3.000.000 gld. Ako ne bi bila posestva zadolžena, bi znašala vrednost od 6 do 8 milijonov, tudi do 10 milijonov gld. Toda vknjiženi in ne vknjiženi dolgovi znašajo od 3—7 milijonov, kar bi se itak vse vsaj približno dognati dalo. — Zemljiške knjige, v katerih so dandanes večinoma zabeleženi le dolgovi denarnih zavodov, znana osebna posojila pri domačih zavodih in poznanje osebnih in krajevnih razmer — vse to in drugo so pomočki, s katerimi bi se dalo dognati kolikortoliko, kako stoje premoženjske razmere v posameznih vaseh in v celih okrajih.

Iz sej c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico z dne 10. in 12. decembra 1906. G. Vilhar Franc, učiteljski voditelj v Kronbergu, je dobil dopust do konca I. sem.; namestuje ga gđ. Olga Furlani. — V Puštalah pri Čepovanu se ustanovi ekspozitura, kadar se dobi primerno zemljišče za šolo. V Bukovici se ustanovi dvorazrednica. — S 1. jan. 1907 se pomaknejo v I. plačni razred gg. Križman Ign., nadučitelj v Dorobergu; Pavlin Leop., nadučitelj v Sovodnjah; učitelji: Leban Franc na Trnovem pri Gorici; Šušmelj Josip v Ravnici; Možina Ant. na Brjah; gđ. učiteljici Vergna Ida v Št. Andrežu; Krajinik Franja v Kanalu; v II. plačni razred gg. učitelji: Filipič Karel v Kalu; Caschia Jos. v Podgori; Plesničar Pavel in Bric Jos. v Bihembergu; Drogenik Jos. v Renčah; Gorjup Al. na Vrhu pri Kanalu; Zorn Franc v Vrtovinu; Kunc Iv. v Kalu; Likar Lad. v Ozeljšanu; učiteljice gđ. Plesničar Sof. v Sv. Križu; Fajgelj Cec. v Šempasu; Prinčič Olga v Cerovem; Strel Jadviga na Lokvah. — Potrdil se je sklep računna za l. 1905 in ustanovil preudarek za l. 1907. — Pooblastilo se je predsedništvo, naj vzame za mehanična pisarniška opravila okr. šol. sveta enega diurnista. — Po ogledu za šolo ponujanega zemljišča se v seji pomnoženega okr. šol. sveta sklene, ali se bo zidala šola v Lokavcu s stanovanjem ali brez njega. Enemu učitelju se je dalo 100 K podpore, drugemu se je dovolil predujem 150 K. Sklenilo se je priporočiti pri c. kr. dež. šol. svetu prošnjo nekega učitelja za odpust iz službe. Rešilo se je več prošenj in vlog zasebnega in krajnega pomena in dovolile so se razne naprave in poprave.

Legat za belgrajsko narodno gledališče. Belgrajski meščan Antonije Miljković je sporočil v svojem testamentu

belgrajskemu „Narodnemu gledališču“ 30.000 dinarjev. To je za utemeljiteljem belgraj. gledališča največji dar, ki je namenjen tej kulturni ustanovi.

Srbski svobodni zidarji. Svobodno zidarstvo se je v zadnjem času že močno razširilo tudi na Srbskem in šteje med svoje pristaše mnogo uglednih oseb, ki delujejo v javnosti. Te dni je izšla v Belgradu knjiga „Svobodno zidarstvo, njegov cilj in princip, njegova sedanjost in prošlost“. Knjiga obsega 110 strani in stane 1 dinar. Brošura je pisana dokaj popularno in se framasoni nadejajo, da bodo z njo dobili mnogo novih privrženecv.

Kmetijska mednarodna razstava bo meseca marca 1907 v Nici. Zanimiva bo zlasti zaradi zgodnjih cvetic in zelenjave.

Živinorejske zadruga na Predarelskem. Leta 1906. je bilo na Predarskem 19 živinorejskih zadrug z 903 člani in 1765 deleži. Meseca maja je bilo vknjiženih pri teh zadrugah 1405 samic in samcev, torej skupaj 1431 komadov. Statistika mlekonosnosti se je vodila le pri 12 zadrugah. Pri teh zadrugah ima 1 krava povprečno 3456 l mleka na leto. Večina živine je poleti na planinah.

Poštna pristojbine se zvišajo. Listi poročajo, da stopijo z novim letom v Avstriji nove povišane poštna tarife v veljavo. Pristojbine za pisma se od 10 zvišajo na 12 vinarjev.

300.000 Hrvatov je zdaj v Ameriki, kar tvori skoraj osmi del vsega prebivalstva Hrvaške in Slavonije. Hrvatje se seljujejo v Ameriko, v Hrvaško in Slavonijo se pa naseljujejo Nemci, da pomagajo polagoma graditi most do vzhodne Azije!

Koliko znosijo čebele. Pri zadnjem štetju so našli v Avstriji 995.281 panjev, iz katerih se dobi v enem letu 56.881 meterskih stotov medu in 3293 met. stotov voska. Ako se računni med povprečno po 1 K, vosek pa po 3 K pri kilogramu, znaša to skupno vrednost 6.666.500 K. Ako bi se hotelo ves vosek in med ene letine odpeljati, bi potrebovali 602 železniška voza, ako bi naložili v vsakega 10.000 kilogramov. Ker pa tovorni vlak navadno nima več kakor po 20 polnih voz, bi potrebovali 30 tovornih vlakov. In čebelice so vse to znosile po praških in kapljicah.

Dobrotvornost. Milijon dolarjev za mirovne namene je podaril znani ameriški milijonar Carnegie. — 24 milijonov za dobrodelne namene je zapustila v Londonu žena znanega oderuha Lewisa.

Uživanje opija je kitajski cesar prepovedal v svoji državi.

Vodja ogrskih klerikalecv, urednik dr. Gyürky, je osleparil razne duhovnike za več stotisoč kron ter pobegnil.

Novo poštna znamke v Srbiji. Srbija dobi v kratkem nove poštna znamke. Dotične načrte je izdelal načelnik ksilografije v „Državni tiskarni“ Petar Aničić in jih že izročil poštni upravi. Načrti so izdelani izredno ukusno in so se o njih strokovnjaki izrazili jako pohvalno.

Trganje planinskih cvetic prepovedano. Švicarski državni svet je izdal naredbo, ki prepoveduje redke planinske cvetice trgati, prodajati, kupovati in izvažati. Orožniki, gozdni čuvaji in carinski stražniki imajo ukaz, povsod paziti, da se naredba izvršuje. Prestopek se kaznuje z globo 100, drugič z 200 franki, oziroma tudi z zaporom.

Novo človeško pleme. Profesor Klaatch, sloveč prirodoslovec, trdi, da je našel v severni Avstraliji neko žensko, ki je imela noge in roke popolnoma take kakor opica. On je trdnega prepričanja, da spada ta ženska k onemu plemenu, ki je na najnižji stopnji razvoja. Učenjak misli, da je to jako važna iznajdba za biologe.

Častnikarstvo bodočnosti. „Revue Bleu“ piše, da bo časopisje bodočnosti brezplačno. Časopisi bodo imeli po 10 strani več, toda nič več novic kakor danes, temuč le toliko več slik in inseratov. Isti inserati se bodo ponavljali na več straneh, kakor je to v Ameriki že sedaj navada ter rodé lepe uspehe. V začetku bodo še uprave zahtevale, da jim naročniki povrnejo vsaj poštna stroške, toda zaradi tekmovanja se bodo morale tudi temu odpovedati, in pošiljal se bo časopis brezplačno vsakomur, ki bo naznanil upravi svoj naslov. Vse stroške bodo pokrivali inserati in donašali seveda še dobiček.

Volilni stroški. Pri volitvah za novo-jorškega guvernatorja je propadli kandidat Hearst oficijalno naznanil, da ima 258 370 dolarjev stroškov, dočim je njegov protivnik, izvoljeni republikanec izdal le 620 dolarjev.

Današnja številka ima za prilogo naznanilno pismo „Učiteljske tiskarne“. Zavedno učiteljstvo naj to prilogo uvažuje!

Razgled po šolskem svetu.

— **Učitelj — doktor filozofije.** Hrvaški ljudsko-šolski učitelj Milan Šafar je napravil na vseučilišču v Jeni doktorat filozofije.

— **Sanatorij za učitelje,** bolne na pljučih, so napravili blizu Plovdiva. Ministrstvo je dalo 5000 K subvencije.

— **Obrtno šolstvo na Kranjskem.** V šolsk. letu 1905/6. je bilo v kranjskih obrtno-nadaljevalnih in obrtno-pripravljalnih šolah 1507 učencev. Obrtno-nadaljevalnih šol na Kranjskem izven Ljubljane je bilo 17, v Ljubljani poleg gremijalne šole za trgovske vajence ena obrtno-nadaljevalna in tri obrtne pripravljalnice. Za te šole je obrtna zbornica v letu 1906. izplačala podpor v znesku 3200 K.

— **Deželni šolski svet štajerski** namerava prirediti poseben stalen zapisnik vseh ustanov v deželi, ki so namenjene za šolo in za poučevalne namene. Pripominjamo, da so tu izključene vse takozvane štipendije bodisi za učiteljstvo bodisi za učence. Te upravlja deželni odbor.

— **Število otrok v šolah češke Šolske Matice.** Tega šolskega leta je vpisanih v šolah češke Šolske Matice 12.045 čeških otrok.

— **Pouk v ročnih delih.** V smislu naredbe deželnega šolskega sveta štajerskega dne 21. sušca 1878, štev. 1465, se smejo učne ure v ročnih delih, kolikor jih več kakor navadno nastane na večrazrednih šolah, le takrat naložiti učiteljici ročnih del, ako ni tamkaj nobene druge učiteljice. Vsako drugačno naredbo morata potrditi dež. šolski svet in deželni odbor.

— **6000 analfabetov v Gorici.** V Gorici je 6000 oseb, in sicer laških Goričanov, ki ne znajo ne čitati ne pisati. Med temi so tudi mladi ljudje. Gorica šteje z vojaštvom vred 25 000 prebivalcev. Če odštejemo vojaštvo in Slovence, ostane 14.000 Lahov, in med temi je 6000 analfabetov. Žalostna kultura!

— **Častniki in vojaški uradniki** morajo glasom naj-novejše naredbe imeti dovolj-nje vojnega ministra, ako hočejo študirati na vseučilišču. Vpisati se smejo le za izredne slušatelje ter prihajati k predavanjem v civilni obleki.

— **Za izločitev bogoslovske fakultete** od drugih fakultet na vseučilišču je izročilo 40 čeških akademskih društev v Pragi spomenico vseučiliškemu senatu.

— **Zaradi slabega izpričevala** je skočil na Dunaju iz tretjega nadstropja 12letni učenec Bagac in se ubil.

— **Proti verskim ceremonijam in institucijam na vseučiliščih.** Dijaški oddelek češkega svobodnomiselnega društva „Svobodna Misel“ je poslal akademskemu senatu češkega vseučilišča spomenico, v kateri poudarjajo, da se ne strinja z dostojanstvom visoke šole, ako se šolsko leto na vseučilišču začneja s ceremonijelom kake določene cerkve katerega se udeležijo akademični dostojanstveniki kot taki in ne kot privatne osebe. Izključiti je iz zveze vseučilišče vsakršne konfesionalne šole in teologične zavode; pred vsem treba odpraviti bogoslovsko fakulteto kot neznanstveno institucijo; nasproti temu pa naj se otvori na filozofični fakulteti posebne stolice za primerjevalno versko vedo ter zgodovino ver in cerkvá. Memorandum so podpisali zastopniki več akademskih društev. Obračajo se obenem na druga vseučilišča, da se napravi skupna akcija od strani vseh vseučilišč v tem pogledu.

Listnica uredništva.

A. P. v P. Prvega poročila o Vaši slavnosti nismo prejeli, zato ga tudi nismo mogli priobčiti. Kakor vidite, smo uporabili to, ki nam je došlo.

— V Trst. Pride prihodnjih. Priporočamo se za obljubljeni. Po-drav!